

Een blinde imker en zijn bijenmaatje

Het voordeel van een nadeel

Als je je voorbereidt op een gesprek met een blinde imker over wie je verder niets weet, vraag je je onder andere af of je te maken gaat krijgen met een blinde vanaf de geboorte of met iemand die gaandeweg zijn leven blind geworden is. Dat maakt nogal verschil. Van een blindgeborene neem je voetstoots aan dat het laatste wat zijn aandacht zal hebben een bijenvolk is. Het zal dus wel een imker betreffen die op latere leeftijd blind werd en zijn hobby niet op wou geven.

Andree Brinks uit Boxmeer (53 jaar) blijkt blind geboren én imker. Hoe heeft deze combinatie ooit tot stand kunnen komen? Desgevraagd kan hij zich levendig herinneren dat hij als kind van 4 of 5 jaar mateloos kon genieten van het zoemen van met name hommels en bijen op bloemen en planten in zijn directe omgeving. Na verloop van tijd wist hij deze twee bijensoorten op zijn gehoor ook te onderscheiden. Dat vermogen heeft er gaandeweg toe geleid dat hij nu met het oor tegen de kast feilloos kan vaststellen hoe een bijenvolk zich in diverse omstandigheden gedraagt. Is het bezig de temperatuur in de kast op te voeren of juist te matigen? Zijn de jonge bijen midden in de nacht – hij staat er voor op! – bezig de boel te verzegelen? Dree kan het je zeggen want hij kan het horen. (Het is dan ook niet verwonderlijk dat hij in zijn werkzaam leven pianostemmer was.) Terwijl hij dat tot in details vertelt – vertellen kan hij als de beste – begin ik te beseffen wat ik als imker allemaal mis omdat ik altijd eerst of alleen maar mijn ogen gebruik. Ik luister eigenlijk nooit zo naar mijn volk. Hetzelfde geldt voor ruiken en proeven. Dree: “Je kunt aan de geur vaststellen dat een volk bijvoorbeeld gestresst is: dan komt er een zurige lucht uit de kast. Er is dus iets aan de hand. Het huilen van de bijen in geval van moerloosheid is ook ziende imkers wel bekend, maar maakt op mij natuurlijk onmiddellijk diepe indruk, omdat het mijn enige indruk is. Zoiets geldt ook voor proeven. Het is voor mij niet zo moeilijk verschillende soorten honingen van elkaar te onderscheiden. Je zou kunnen zeggen: het niet kunnen zien bevordert de capaciteit van je overige zintuigen. Een nadeel is nooit zo groot of er zit ook wel een voordeel aan.”*

Herman Arts

Hoe komt Andree Brinks aan zijn wijsheid omtrent de honingbij? “Nou, mijn vader tandemde mij nog wel eens naar bijenstand De Korverschhof in Hilversum. Daar heb ik veel opgestoken over bijen. Later was ik werkzaam op een zorgboerderij in Overloon. Daar werden ook bijen gehouden, maar de communicatie verliep jammer genoeg niet zo goed. De imkervereniging in de regio was mij wel goedgezind, maar hield tenslotte de boot af toen het er oopaan kwam mij te begeleiden. Imkers zijn niet zelden *Einzelgänger*, die weinig aannemen van anderen en moeilijk te porren zijn voor nieuwe ontwikkelingen. Nou is het onder je hoede nemen van een blinde natuurlijk ook wel een lastige zaak als het bijen betreft. Dat besef ik heel goed. Toch wilde ik niets liever dan over een eigen bijenvolk beschikken.” Via Jan Charpentier, die aandacht had voor de belangstelling van mensen met een

handicap voor de honingbij, kwam Andree terecht bij Herman Arts, imker te Sint Anthonis. Andree: “Herman Arts is een bijengrootmeester. Hij geeft privélessen, voornamelijk praktijk. Dankzij zijn emphatisch vermogen kon hij zich voorstellen dat ik graag een bijenvolk zou willen hebben. Daarvan is het ‘t afgelopen jaar dan ook gekomen. Eindelijk had ik mijn eigen volk achter in mijn eigen overigens bescheiden tuin. Geweldig! Ik was zo gelukkig als een kind. Als het kind van 50 jaar terug zeg maar.”

Utrechts bijenmaatje

Het klinkt wat raar: Andrees bijenmaatje Rob van Veldhuijzen (61 jaar, ook wonend in Boxmeer) is van beroep bestrijder van ongedierte, van plaagdieren maar – wellicht ook daarom – een groot natuur- en dierenliefhebber en kenner van zo’n 50 diersoorten op korte afstand van de mens. Daarom zocht ook hij – los van de hem tot dan toe onbekende Andree Brinks - contact met Herman Arts. In hetzelfde jaar als Andree kreeg ook Rob een bijenvolk. Niet veel later bleek die Brinks zo’n 500 meter bij hem vandaan te wonen. En laten ze nou toevallig ook nog beiden Utrechternaren zijn met een groot gevoel voor de typisch Utrechtse tongval en humor.

Maar ja, dan nóg blijft het lastig een blinde onder je hoede te nemen als het bijen betreft. Toch? Nou, niks daarvan. Rob van Veldhuijzen stamt uit een gezin waarvan de vader 40 jaar

foto Rietje Thissen

Rob van Veldhuijzen en Andree Brinks bij de bijen van Andree.

Documentaire

Een handvol bijen

Lydia Koopmans

Het is vroeg in het voorjaar, een imker opent één van zijn bijenkasten. Op een handje vol dode honingbijen na, is de kast leeg. "Triest", verzucht de imker. Het zijn de openingsbeelden van de documentaire 'Een handvol bijen', waarin te zien is hoe drie bijenliefhebbers de bijen willen behoeden voor de ondergang.

betrokken was bij blindeninstituut Bartimeus in Zeist. Ook organiseerde het gezin Veldhuijzen vakantieweekenden voor lichamelijk gehandicapten. Rob heeft een dochter met het syndroom van Down en bekommert zich om een ernstig gehandicapt zorgvriendje. Rob: "Het zorgen voor de medemens heb ik dus via de genen meegekregen. Andree en ik zijn twee handen op één buik."

Het bijenvolk

Het volk staat drie bakken hoog achter in het tuintje van Andree met het vlieggat naar een muur van zo'n 2 meter hoog, met het oog op de burens. Niemand heeft er last van. Het is een Buckfastvolk. Een uur of wat geleden heeft de maatschap het volk nog gecontroleerd, zoals dat wekelijks gebeurt. "Wat zijn de darren weer actief", zegt Andree, de kast naderend. Hij kan hun kabaal feilloos imiteren. We maken foto's. Dat moet. Want het kán dus: blind zijn en toch bijenhouden. Dankzij een onwaarschijnlijk goed gehoor. En dankzij een maat van formaat. Dat wél natuurlijk.

* Voor wie zo langzamerhand allergisch is geworden voor deze aan Johan Cruyffs taalschat ontleende formulering, heb ik een toepaselijk alternatief: Frederik van Eeden schreef in zijn bundel 'Grassprietjes' door Cornelis Paradijs al in 1885(!): "De Heer der Hemelen slaat zo fel geen wonden of schenkt er pleister bij".

In 2009 volgde ik de basiscursus bijenhouden. Dankzij het boek van de plaatselijke bijenhoudersvereniging was onze interesse gewekt. We wonen in de Bommelerwaard, waar traditiegetrouw altijd veel bijen gehouden worden. Het bijenvirus had me al snel in de greep. Sterker nog, ik keek ook met een professioneel oog naar bijen en het houden van bijen.

In het dagelijks leven werk ik als filmmaker aan opdrachtproducties. Ik maak zeer verschillende films voor exposities, musea, organisaties en bedrijven. En zo kwam het, dat ik al snel besloot om een documentaire te maken over bijen en bijenhouders. In de aanloopfase sprak ik met veel verschillende imkers. Het waren veelal bijzondere ontmoetingen waar ik uit opmaakte dat iedereen op zijn eigen manier imkert. Het thema wat mij persoonlijk vooral aantrok was de afweging die we als imkers maken tussen 'vol bewondering observeren' en 'de drang om in te grijpen'. Door de toenemende bijensterfte komt die afweging nog meer onder druk te staan. Uit de overvloed van verhalen en beelden heb ik de keuze gemaakt om drie mensen in het bijzonder te volgen voor deze film. Dat zijn Romée van der Zee, Henk Kok en Wim van Grastek. Ook zijn Jan Piet Frens, Jos van den Heuvel, de vrijwilligers van De Duurzame Bij, BD-imkerwerkgroep en COLOSS te zien.

De film is in eigen beheer gerealiseerd en op dit moment ligt hij ter beoordeling voor vertoning bij diverse filmfestivals en omroepen. Te zijner tijd wordt de film ook on-line en op DVD gedistribueerd. Meer informatie volgt in een latere editie van dit blad en op de website www.kompasfilm.nl. Op deze website is ook een voorproefje van de documentaire te bekijken.

Op 29 juni ging de film in Amersfoort in première, voor een geboeid publiek van acteurs en anderen uit de 'bijenscene'. Een unieke film die een inkijkje biedt in wat imkers zoal doen en wat hun beweegt. Red.

Een beeld uit de film: met darrenvolken naar Neeltje Jans.

Imkerij de Werkbij

De Werkbij: professionele imkerij en groothandel.

Enthousiast en vanuit de praktijk, delen wij graag onze ervaring!

Als imker vindt u bij ons alle kennis en producten die u nodig heeft.

Wij zijn er voor bijen én mensen.

Alles voor de imker
Bijenkasten, berokers, kleding; u zegt het maar. Oogsten, slingeren, afvullen; werkelijk alles wat u als imker nodig heeft hebben wij in huis.

Glaswerk
Maak kennis met ons uitgebreide assortiment glaswerk! Veelzijdig, scherp geprijsd en van uitstekende kwaliteit.

Vakkundig en persoonlijk
Op de toekomst gericht en met liefde voor het vak. Wij geven u deskundig advies.

Kijk ook in onze webwinkel

www.dewerkbij.nl
info@dewerkbij.nl

Noordelijke Meentsteeg 18
3911 SE RHENEN
0317 - 612942

Hoofdweg 33
8166 AC EMST
bel Rhenen